

Sprawa C-66/02

Republika Włoska

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich

Skarga o stwierdzenie nieważności – Pomoc państwa – Decyzja 2002/581/WE – Ulgi podatkowe przyznane bankom – Uzasadnienie decyzji – Zakwalifikowanie jako pomoc państwa – Przesłanki – Zgodność ze wspólnym rynkiem – Przesłanki – Wątpliwy projekt stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania – Rozwój niektórych działań gospodarczych

Opinia rzecznika generalnego C. Stixhacker przedstawiona w dniu 8 września 2005 r. I ? 0000

Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 15 grudnia 2005 r. I ? 0000

Streszczenie wyroku

1. *Skarga o stwierdzenie nieważności – Zarzuty – Brak lub niewystarczający charakter uzasadnienia – Zarzut odrębny od zarzutu braku materialnej legalności*

(art. 230 WE i 253 WE)

2. *Pomoc przyznawana przez państwa – Pojęcie – Przepisy podatkowe skutkujące zwolnieniem, obniżką podatku lub odroczeniem terminu zapłaty dla niektórych czynności z zakresu restrukturyzacji banków – Wyczerpiecie*

(art. 87 ust. 1 WE)

3. *Pomoc przyznawana przez państwa – Badanie przez Komisję – Badanie systemu pomocy w ogólności – Dopuszczalność – Konsekwencje*

(art. 87 ust. 1 WE)

4. *Pomoc przyznawana przez państwa – Pojęcie – Charakter selektywny rodzaju – Przepis podatkowy przynoszący korzyści jedynie przedsiębiorstwom z sektora bankowego dokonującym określonych czynności – Wyczerpiecie*

(art. 87 ust. 1 WE)

5. *Pomoc przyznawana przez państwa – Wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi – Naruszenie konkurencji – Kryteria oceny*

(art. 87 ust. 1 WE)

6. *Pomoc przyznawana przez państwa – Zakaz – Odstępstwa – Pomoc przyczyniająca się do realizacji istotnego projektu we wspólnym interesie – Pomoc na rozwój jednego sektora działalności gospodarczej – Uprawnienia dyskrecjonalne Komisji – Kontrola sądowa – Granice*

(art. 87 ust. 3 lit. b) i c) WE)

1. W ramach skargi o stwierdzenie nieważności kwestia zasadności uzasadnienia aktu dotyczy materialnej legalności spornego aktu. Dlatego zarzutu bezzasadności uzasadnienia nie można badać na etapie kontroli polegającej na sprawdzeniu, czy dochowany został obowiązek ustanowiony w art. 253 WE.

(por. pkt 26, 55)

2. Pojęcie pomocy jest szersze aniżeli pojęcie subwencji, ponieważ nie tylko obejmuje rzeczywiste świadczenia, takie jak same subwencje, ale również środki, które w różnej formie zmniejszają obciążenia, na które zwykle narażony jest budżet przedsiębiorstwa i które w ten sposób, nie będąc subwencjami w ścisłym tego słowa znaczeniu, mają ten sam charakter i identyczne skutki. Z powyższego wynika, że środek, w drodze którego władze państwowe przyznają pewnym przedsiębiorstwom zwolnienie podatkowe, który wprowadzając nie jest związany z przeniesieniem zasobów państwowych, niemniej stawia beneficjentów w korzystniejszej sytuacji finansowej względem innych podatników, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Podobnie pomoc państwa może stanowić środek przyznający pewnym przedsiębiorstwom obniżkę podatku lub odroczenie terminu zapłaty normalnie należnego podatku.

Jest tak w ramach uregulowania podatkowego obejmującego restrukturyzację banków, w przypadku przepisów skutkujących albo obniżką podatku związaną ze stosowaniem obniżonej stopy podatkowej lub z zastąpieniem normalnie należnych podatków stałym podatkiem, albo zwolnieniem z podatku, w przypadku gdy dochodzi do rzeczywistego wzrostu wartości składowek majątkowych, które nie są konieczne do realizacji celów banku, podczas cesji zwrotnej na rzecz fundacji bankowej, która sama wcześniej przeniosła na niego te dobra, lub w przypadku przekazania przez bank będący cesjonariuszem przysługujących mu udziałów w banku centralnym państwa czeskiego na rzecz fundacji bankowej, która wcześniej zbyła mu te udziały, w szczególności jeżeli te udziały zostały uzyskane początkowo nieodpłatnie i są przenoszone na fundację bankową odpłatnie lub są ponownie poddane wycenie.

Jeżeli chodzi o środki przewidujące neutralność finansową dla transakcji cesji zwrotnej, to wnioskując z tego nie podważa argumentacja, jakoby zapłata normalnie należnego podatku została jedynie przesunięta na dzieło ewentualnego późniejszego zbycia tego samego składowego majątkowego. W istocie nie tylko przesunięcie zapłaty długu podatkowego może stanowić pomoc państwa, lecz przede wszystkim cesja zwrotna, taka jak w niniejszym przypadku, skutkuje przeniesieniem własności z jednego podmiotu prawa na inny, co dla spółki bankowej dokonującej cesji zwrotnej na rzecz fundacji bankowej, która jest odrębnym podmiotem prawa, oznacza ostateczne zwolnienie z podatku.

(por. pkt 77–82)

3. W przypadku systemu pomocy w celu zbadania, czy dany system zawiera elementy pomocy, Komisja ma prawo jedynie zbadać ogólne cechy spornego systemu bez obowiązku badania każdego szczególnego przypadku zastosowania. Zatem jeżeli jest bezsporne, że z regulacji podatkowej korzyści odnoszą niektóre przedsiębiorstwa, okoliczności, że ewentualnie beneficjentami są także podmioty niebędące przedsiębiorstwami, nie podważa tego twierdzenia, które wystarczy dla zastosowania art. 87 ust. 1 WE.

(por. pkt 91, 92)

4. Artykuł 87 ust. 1 WE zakazuje pomocy, która „sprzyja [...] niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów”, tzn. pomocy selektywnej. Pomoc może być selektywna w świetle tego postanowienia, nawet jeśli dotyczy ona całego sektora gospodarczego.

Jest tak w przypadku przepisów podatkowych przewidujących zwolnienie, obniżkę podatku bądź odroczenie terminu zapłaty, które stosuje się jedynie do sektora bankowego i które w ramach sektora bankowego przynoszą korzyści jedynie przedsiębiorstwom dokonującym określonych operacji. Ponieważ nie są one stosowane do wszystkich podmiotów gospodarczych i stanowi w rzeczywistości odstępstwo od wspólnego systemu podatkowego, nie można ich uznać za ogólne środki polityki podatkowej lub gospodarczej.

Tego rodzaju przepisy podatkowe powinny być zatem zakazane na podstawie art. 87 ust. 1 WE, jako że nie dostosowuje one ogólnego systemu do szczególnych cech wahaściwych przedsiębiorstw bankowym, lecz zostały pomyślane jako środki służące poprawieniu konkurencyjności niektórych przedsiębiorstw w danym momencie rozwoju sektora.

(por. pkt 94–101)

5. Na mocy art. 87 ust. 1 WE zakazana jest pomoc, która ma wpływ na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi i która zakłada lub grozi zakłóceniem konkurencji. W ramach oceny tych dwóch przesłanek Komisja nie ma obowiązku ustalenia realnego wpływu pomocy na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi i rzeczywistego zakłócenia konkurencji, ale jedynie ma obowiązek zbadania, czy pomoc może wpłynąć na wymianę handlową i zakłócić konkurencję.

Należy definitywnie stwierdzić niezgodność pomocy ze wspólnym rynkiem, gdy ma ona lub może mieć wpływ na wymianę handlową wewnątrz Wspólnoty i skutek w postaci zakłócenia istniejącej tam konkurencji. W szczególności gdy pomoc przyznana przez państwo członkowskie umacnia pozycję jednego przedsiębiorstwa w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurujących z nim w ramach wewnątrzspółnotowej wymiany handlowej, należy uznać, że pomoc wywiera wpływ na tę wymianę handlową. W tym względzie okoliczność, że dany sektor gospodarczy został zliberalizowany na poziomie wspólnotowym, może uzasadniać rzeczywisty lub potencjalny wpływ pomocy na konkurencję oraz jej wpływ na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi. Ponadto nie jest konieczne, aby przedsiębiorstwo korzystające z pomocy samo brało udział w wymianie handlowej wewnątrz Wspólnoty. Gdy państwo członkowskie udziela pomocy przedsiębiorstwu, działając wewnątrz krajowa może być bowiem podtrzymana lub wzmocniona, tak że przedsiębiorstwa mające siedzibę w innych państwach członkowskich mają mniejsze szanse na penetrację rynku tego państwa członkowskiego. Ponadto umocnienie przedsiębiorstwa, które dotąd nie brało udziału w wymianie handlowej wewnątrz Wspólnoty, może pozwolić mu na penetrację rynku innego państwa członkowskiego.

Powinny być zatem zakazane ulgi podatkowe wzmocniające pozycję przedsiębiorstw korzystających z pomocy względem przedsiębiorstw uczestniczących w wymianie handlowej wewnątrz Wspólnoty, zwłaszcza w kontekście globalnego procesu liberalizacji na poziomie wspólnotowym w sektorze usług finansowych, który wzmocni konkurencję, która stała się możliwa wskutek swobodnego przepływu kapitału przewidzianego przez traktat.

(por. pkt 110, 111, 114–119)

6. Przy stosowaniu art. 87 ust. 3 WE Komisji przysuguje szeroki zakres swobodnego uznania, który obejmuje ocenę natury gospodarczej i społecznej, która musi być dokonana w kontekście wspólnotowym. Sąd wspólnotowy kontroluje legalność wykonywania tego rodzaju swobody, nie

może zastąpić oceny w sądzie organu w sądzie oceny, ale powinien jedynie zbadać, czy ta ocena nie jest dotknięta oczywistym błędem lub nadużyciem władzy.

Wykluczając istnienie „projekt[ui] stanowi[cego] przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania” w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. b) WE w odniesieniu do niektórych przepisów podatkowych, z których wynika, że służy one głównie poprawieniu konkurencyjności podmiotów mających siedzibę w państwie członkowskim, w celu umocnienia jedynie ich konkurencyjnej pozycji na rynku wewnętrznym, Komisja nie popełnia oczywistego błędu w ocenie. Nie można jej przeciwstawić skutecznie twierdzenia, że przepisy te wpisują się w ramy realizacji procesu prywatyzacji, bowiem taki proces rozpoczął przez państwo członkowskie nie może być uznany sam w sobie za projekt stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

Nie popełnia ona również oczywistego błędu w ocenie, stwierdzając, że przepisy – które skutkują zasadniczo poprawieniem konkurencyjności beneficjentów pomocy w sektorze charakteryzującym się intensywną konkurencją międzynarodową i faktycznie służy umocnieniu pozycji beneficjentów pomocy względem konkurentów, którzy z niej nie korzystają – nie spełniają przesłanki niezmienności warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem, którą powinna spełniać pomoc przeznaczona na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) WE.

(por. pkt 135, 138–140, 142, 144, 147–149)

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 15 grudnia 2005 r. (*)

Skarga o stwierdzenie nieważności – Pomoc państwa – Decyzja 2002/581/WE – Ulgi podatkowe przyznane bankom – Uzasadnienie decyzji – Zakwalifikowanie jako pomoc państwa – Przesłanki – Zgodność ze wspólnym rynkiem – Przesłanki – Wątpliwy projekt stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania – Rozwój niektórych działań gospodarczych

W sprawie C-66/02

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 230 WE, wniesioną w dniu 21 lutego 2002 r.,

Republika Włoska, początkowo reprezentowana przez U. Leanzę, a następnie przez I. M. Braguglię, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez M. Fiorillego, avvocato dello Stato, z adresem do doręczenia w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez V. Di Bucciego oraz R. Lyalę, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczenia w Luksemburgu,

strona pozwana,

TRYBUNA (druga izba),

w składzie: C. W. A. Timmermans, prezes izby, C. Gulmann (sprawozdawca), R. Schintgen, G. Arestis i J. Klučka, sędziowie,

rzecznik generalny: Ch. Stix-Hackl,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 lutego 2005 r.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 8 września 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W skardze Republika Włoska wnosi o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2002/581/WE z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie systemu pomocy państwa wprowadzonego przez Włochy na rzecz banków (Dz.U. 2002, L 184 str. 27, zwanej dalej „zaskarżoną decyzją”).

Krajowe ramy prawne

2 W ustawie nr 218 z dnia 30 lipca 1990 r. w sprawie przepisów w dziedzinie restrukturyzacji i wzmocnienia majątku instytucji kredytowych prawa publicznego podjęta została reforma systemu bankowego we Włoszech (GURI nr°182 z dnia 6 sierpnia 1990 r., str. 8, zwanej dalej „ustawą nr 218/90”).

3 Wspomniana ustawa umożliwiła przekształcenie instytucji kredytowych prawa publicznego w spółki akcyjne. W tym celu banki publiczne zostały upoważnione do cesji przedsiębiorstwa bankowego na spółkę akcyjną, tak aby oddzielić osobę prawną cedenta, zwaną w praktyce „fundacją bankową” (zwaną dalej „fundacją bankową”), właściciela udziałów, od spółki akcyjnej cesjonariusza (zwaną dalej „spółką bankową”), jedyne podmiotu uprawnionego do prowadzenia działalności bankowej. Fundacja bankowa zarządza udziałem w spółce bankowej i wykorzystywała dochód z nim związany do realizacji celów społecznych.

4 Przy cesji przedsiębiorstw bankowych aktywa niezwiązane z działalnością gospodarczą, tj. niewykorzystywane bezpośrednio w procesie produkcji, zostały również przeniesione na spółki bankowe i powiększyły ich majątek. W konsekwencji przy takim samym wyniku operacyjnym spółki bankowe osiągnęły mniej korzystne wyniki pod względem rentowności aniżeli konkurencyjne banki.

5 Udziały instytucji kredytowych prawa publicznego w kapitale Banca d'Italia zostały takież przeniesione na spółki bankowe. Nie mogły one zostać przydzielone fundacjom bankowym, ponieważ nie należały one do grupy instytucji uprawnionych do posiadania takich udziałów.

6 Artykuł 2 ustawy nr 489 z dnia 26 listopada 1993 r. w sprawie, między innymi, przedłużenia terminu przewidzianego przez art. 7 ust. 6 ustawy nr 218/90 (GURI nr°284 z dnia 3 grudnia 1993 r., str. 4, zwanej dalej „ustawą nr°489/93”) wprowadził obowiązek przekształcenia publicznych instytucji bankowych w spółki akcyjne najpóźniej do dnia 30 czerwca 1994 r.

7 Ustawa nr 461 z dnia 23 grudnia 1998 r. w sprawie upoważnienia rządu do nowelizacji przepisów prawa cywilnego i podatkowego dotyczących instytucji, o których mowa w art. 11 ust. 1

decreto legislativo nr 356 z dnia 20 listopada 1990 r., oraz uregulowa? podatkowych w zakresie restrukturyzacji banków (GURI nr 4 z dnia 7 stycznia 1999 r., str. 4, zwana dalej „ustaw? nr 461/98”) udzieli?a upowa?nienia rz?dowi w?oskiemu do przeprowadzenia nowej reformy przepisów maj?cych zastosowanie do sektora bankowego, w szczeg?lno?ci w dziedzinie restrukturyzacji.

8 Artyku? 2 ust. 1 lit. m) tej ustawy umo?liwi? posiadanie udzia?ów w Banca d'Italia fundacjom bankowym, które dokona?y zmian w statucie przewidzianych przez t? reform?.

9 Decreto legislativo nr 153 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie przepisów prawa cywilnego i podatkowego, dotycz?cych instytucji, o których mowa w art. 11 ust. 1 decreto legislativo nr 356 z dnia 20 listopada 1990 r., oraz uregulowa? podatkowych w zakresie restrukturyzacji banków, zgodnie z art. 1 ustawy nr 461 z dnia 23 grudnia 1998 r. (GURI nr°125 z dnia 31 maja 1999 r., str. 4, zwany dalej „decreto legislativo nr°153/99”) wykonywa? upowa?nienie udzielone w ustawie nr 461/98 poprzez wprowadzenie nast?puj?cych ulg podatkowych:

– obni?enie stopy podatku dochodowego (IRPEG) do 12,5% przez pi?? kolejnych lat podatkowych dla banków, które dokonuj? po??czenia lub podobnej restrukturyzacji, pod warunkiem ?e zyski zostan? zgromadzone w specjalnej rezerwie, która nie mo?e zosta? naruszona przez okres trzech lat; zyski zgromadzone w specjalnej rezerwie nie mog? przekroczy? 1,2% ró?nicy pomi?dzy sum? wierzytelno?ci i zobowi?za? banków uczestnicz?cych w po??czeniu a sum? wierzytelno?ci i zobowi?za? najwi?kszego banku uczestnicz?cego w tej operacji (art. 22 ust. 1 i art. 23 ust. 1);

– neutralno?? podatkowa w odniesieniu do transakcji cesji zwrotnej na podmiot, który wniós? sk?adniki maj?tku trwa?ego i aktywa, które nie s? konieczne do realizacji celu spółki, a które zosta?y wcze?niej przeniesione na spółki bankowe zgodnie z ustaw? nr 218/90 (art. 16 ust. 3);

– stosowanie sta?ego opodatkowania zamiast podatku nale?nego w zale?no?ci od transakcji, o których mowa w obu powy?szych tiret (art. 24 ust. 1 i art. 16 ust. 5);

– neutralno?? podatkowa w odniesieniu do podatku gminnego nale?nego od powi?kszonej warto?ci nieruchomo?ci w zwi?zku z tymi samymi transakcjami (art. 24 ust. 1 i art. 16 ust. 5);

– zwolnienie z podatku w przypadku przeniesienia udzia?ów w kapitale Banca d'Italia przez spółki bankowe na rzecz fundacji bankowych (art. 27 ust. 2).

Zaskar?ona decyzja

10 W nast?pstwie zapytania parlamentarnego Komisja Wspólnot Europejskich w ramach przys?uguj?cych jej kompetencji w dziedzinie pomocy pa?stwa skierowa?a do w?adz w?oskich w dniu 24 marca 1999 r. pismo, w którym za??da?a informacji, aby oceni? zakres i skutki ustawy nr 461/98.

11 Pismami z dnia 24 czerwca i z dnia 2 lipca 1999 r. w?adze w?oskie przedstawi?y jej informacje dotycz?ce tej ustawy i decreto legislativo nr 153/99.

12 Pismem z dnia 23 marca 2000 r. Komisja poinformowa?a w?adze w?oskie, ?e jej zdaniem ustawa nr 461/98 i decreto legislativo nr 153/99 mog? zawiera? elementy pomocy i wezwa?a je, aby nie wprowadza?y w ?ycie wspomnianych ?rodków. W dniu 12 kwietnia 2000 r. w?adze w?oskie odpowiedzia?y Komisji, i? zawiesi?y stosowanie tych ?rodków, a nast?pnie w dniu 14 czerwca 2000 r. przedstawi?y jej dodatkowe informacje.

13 Teoretyczna maksymalna kwota ulg podatkowych uzyskanych z tytu?u obni?ki stopy

podatku dochodowego do 12,5%, przyznana na mocy art. 22 ust. 1 i art. 23 ust. 1 decreto legislativo nr 153/99, oszacowana została przez władze włoskie na podstawie 76 transakcji dokonanych w trakcie 1998, 1999 i 2000 r. na 5 358 miliardów ITL, tj. 2 767 milionów EUR.

14 Pismem z dnia 25 października 2000 r. Komisja notyfikowała rządowi włoskiemu decyzję o wszczęciu procedury przewidzianej przez art. 88 ust. 2 WE. Decyzja ta została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* (Dz.U. 2001, C 44, str. 2).

15 Na końcu postępowania Komisja doszła do wniosku, że Republika Włoska w sposób niezgodny z prawem, naruszając art. 88 ust. 3 WE, wprowadziła w życie ustawę nr 461/98 i decreto legislativo nr 153/99. Uznała ona, że z wyjątkiem zwolnienia z podatku niektórych transakcji przeniesienia udziałów w kapitale Banca d'Italia, przewidzianego w art. 27 ust. 2 decreto legislativo nr 153/99, wprowadzone w życie środki podatkowe stanowiły pomoc państwa, która jest niezgodna ze wspólnym rynkiem. Tego rodzaju środki przyznają korzyść bankom, ponieważ pozwalają im na powiększenie siły i na wykorzystanie ekonomii skali po obniżonych kosztach.

16 W konsekwencji Komisja wydała zaskarżoną decyzję, w której wskazała, że ustawa nr 461/98 i decreto legislativo nr 153/99 ustanowiły ulgi podatkowe także na korzyść fundacji bankowych, jednak te ulgi nie zostały zbadane w decyzji.

17 Zaskarżona decyzja brzmi następująco:

„Artykuł 1

Z wyjątkiem środków, o których mowa w art. 2, system pomocy państwa wprowadzony w życie przez Włochy na podstawie [ustawy nr 461/98] i [decreto legislativo nr 153/99], a w szczególności na podstawie art. 16 ust. 3 i 5, art. 22 ust. 1, art. 23 ust. 1, art. 24 ust. 1 oraz art. 27 ust. 2 [decreto legislativo nr 153/99], jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 2

Ulgi podatkowe, o których mowa w art. 27 ust. 2 [decreto legislativo nr 153/99], nie stanowiły pomocy państwa w zakresie, w jakim podwójna transakcja polegająca na przekazaniu udziałów w kapitale Banca d'Italia spółce otrzymującej wkład i następnie ich przeniesienie na fundację nie odnosi skutku w bilansie tej spółki.

Artykuł 3

Włochy znoszą system pomocy, o którym mowa w art. 1.

Artykuł 4

1. Włochy przyjmują niezbędne środki w celu uzyskania od beneficjentów zwrotu pomocy przyznanej w ramach systemu, o którym mowa w art. 1, i niezgodnie z prawem oddanej już do ich dyspozycji.

2. Zwrot następuje bez opóźnienia zgodnie z procedurami określonymi przez prawo wewnętrzne, pod warunkiem że pozwalają one na natychmiastowe i skuteczne wykonanie decyzji. Pomoc podlegająca zwrotowi obejmuje odsetki za okres od dnia, w którym udostępniono ją beneficjentom, a dniem jej rzeczywistego zwrotu. Odsetki są obliczane w oparciu o stopę referencyjną stosowaną do obliczenia ekwiwalentu subwencji pomocowych do celów regionalnych.

[...]” [t?umaczenie nieoficjalne].

??dania stron

18 Republika W?oska wnosi do Trybuna?u o:

- stwierdzenie niewa?no?ci zaskar?onej decyzji, poniewa? nie s? spe?nione przes?anki wymagane do zakwalifikowania ?rodków podatkowych towarzyszc?ych reformie w?oskiego systemu bankowego jako „pomocy pa?stwa”,
- obci??enie Komisji kosztami post?powania.

19 Komisja wnosi do Trybuna?u o:

- oddalenie skargi,
- obci??enie skar??cej kosztami post?powania.

Inne post?powania zawis?e przed s?dem wsp?lnotowym

20 Pismami z?o?onymi w sekretariacie S?du Pierwszej Instancji Wsp?lnot Europejskich w dniu 21 lutego 2002 r. i w dniu 11 kwietnia 2002 r. Associazione bancaria italiana (ABI) (sprawa T?36/02), Banca Sanpaolo IMI SpA (sprawa T?37/02), Banca Intesa Banca Commerciale italiana SpA (sprawa T?39/02), Banca di Roma SpA (sprawa T?40/02), Mediocredito Centrale SpA (sprawa T?41/02), Banca Monte dei Paschi di Siena SpA (T?42/02) oraz Compagnia di San Paolo Srl (sprawa T?121/02) r?wnie? wnios?y skarg? przeciwko Komisji o stwierdzenie niewa?no?ci decyzji zaskar?onej w niniejszej sprawie. Komisja podnios?a przed S?dem zarzut niedopuszczalno?ci skarg oparty na braku indywidualnego interesu skar??cych, poniewa? – jej zdaniem – sporna pomoc nie stanowi?a indywidualnej pomocy, ale by?a cz??ci? systemu pomocy. Postanowieniami z dnia 9 lipca 2003 r. S?d zawiesi? siedem post?powa? w oczekiwaniu na wydanie przez Trybuna? wyroku w niniejszej sprawie. Skar??ce wnios?y odwo?anie od postanowie? o zawieszeniu post?powania w sprawach T?36/02, T?37/02, T?39/02, T?40/02, T?41/02 i T?42/02. Postanowieniem z dnia 26 listopada 2003 r. w sprawie ABI i in. przeciwko Komisji Trybuna? oddali? te odwo?ania jako oczywi?cie niedopuszczalne (sprawy od C?366/03 P do C?368/03 P, C?390/03 P, C?391/03 P i C?394/03 P, nieopublikowane w Zbiorze).

21 Postanowieniem z dnia 11 lutego 2004 r., które wp?yn??o do Trybuna?u w dniu 23 marca 2004 r. (sprawa C?148/04); Commissione tributaria provinciale di Genova (W?ochy) zwróci?a si? do Trybuna?u z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w kwestii wa?no?ci zaskar?onej decyzji oraz wyk?adni art. 87 WE i nast?pnych, art. 14 rozporz?dzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiajc?ego szczeg?owe zasady stosowania art. 93 traktatu WE (Dz.U. L 83, str. 1) oraz og?lnych zasad prawa wsp?lnotowego. Wniosek ten jest przedmiotem oddzielnego wyroku z dnia dzisiejszego, tj. 15 grudnia 2005 r.

W przedmiocie skargi

22 Republika W?oska podnosi pi?? zarzutów opartych na naruszeniu art. 253 WE, zasady poszanowania prawa do obrony, art. 87 ust. 1 WE, art. 87 ust. 3 lit. b) WE oraz art. 87 ust. 3 lit. c) WE.

W przedmiocie zarzutu opartego na naruszeniu art. 253 WE

Argumentacja stron

23 Republika Włoska podnosi, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia przewidziany w art. 253 WE.

24 Podniesiony zarzut dzieli się na trzy części:

- zaskarżona decyzja dotknięta jest brakiem uzasadnienia, jeżeli chodzi o ocenę wspierania konkurencji w sektorze bankowym,
- w decyzji tej nie zostały odrębnie zbadane argumenty przedstawione przez rząd włoski, odpowiednio, w odniesieniu do kwestii kwalifikacji spornych środków podatkowych jako pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE oraz w odniesieniu do odrębnej kwestii, tj. ewentualnego stwierdzenia zgodności na podstawie art. 87 ust. 3 WE.
- decyzja ta zawiera niewystarczające, błędne i wewnętrznie sprzeczne uzasadnienie tego, że sporne środki podatkowe nie mogły być uznane za zgodne z traktatem WE na podstawie art. 87 ust. 3 WE.

25 Komisja nie zgadza się z twierdzeniami skarżycy. Uważa ona, że zaskarżona decyzja spełnia przesłanki ustanowione przez orzecznictwo w zakresie uzasadnienia.

Ocena Trybunału

26 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem obowiązek uzasadnienia stanowi istotny wymóg formalny, który należy odróżnić od kwestii zasadności uzasadnienia, która odnosi się do materialnej legalności spornego aktu. Uzasadnienie, jakiego wymaga art. 253 WE, powinno być dostosowane do charakteru aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a w razie ciemności służyć jej kontroli. Ten wymóg należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji, w szczególności do treści aktu, charakteru powoływanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu informacji mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego tego daną dziedzinę (zob. w szczególności wyrok z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie C-310/99 Włoszech przeciwko Komisji, Rec. str. I-2289, pkt 48).

- W przedmiocie pierwszej części zarzutu

27 W ramach pierwszej części zarzutu Republika Włoska podnosi brak uzasadnienia zaskarżonej decyzji, jeżeli chodzi o ocenę wspierania konkurencji w sektorze bankowym.

28 Po tym ogólnym twierdzeniu następuje rozwinięcie, które sprowadza się zasadniczo do opisu rozwoju prawa we włoskim sektorze bankowym bez przedstawienia dodatkowych elementów dotyczących treści sformułowanego zarzutu.

29 W dodatkowym opisie rozwoju obowiązującego prawa odwołano się w szczególności do ustawy nr 218/90.

30 Ustawa ta, wprowadzając instrumenty prawne pozwalające na przekształcenie banków publicznych w spółki akcyjne, zapoczątkowała gwałtowne zmiany włoskiego systemu bankowego,

który charakteryzowa? si? wówczas rozleg?ym sektorem publicznym.

31 Natomiast ustawa nr 461/98 jest przedstawiona jako ostatni etap procesu reformy w?oskiego systemu kredytowego.

32 Republika W?oska jest zdania, ?e reforma sta?a si? konieczna, aby wyeliminowa? lub w ka?dym razie ostatecznie zmniejszy? obecno?? sektora publicznego w bankowo?ci oraz w celu ostatecznej realizacji procesu prywatyzacji i restrukturyzacji w?oskiego systemu bankowego zapocz?tkowanego przez ustaw? nr 218/90.

33 Reforma ta mia?a w szczególno?ci na celu:

- wspieranie transakcji maj?cych na celu powi?kszenie banków lub grup bankowych,
- umo?liwienie neutralnej podatkowo cesji zwrotnej aktywów niezwi?zanych z dzia?alno?ci? gospodarcz? nale??cych do spółek bankowych, które zosta?y na nie przeniesione na podstawie ustawy nr 218/90, na rzecz fundacji bankowych.

34 Konieczno?? doprowadzenia do ko?ca procesu prywatyzacji sz?a w parze z projektem, którego celem by?o przeprowadzenie reformy podatkowej w ogólnym kontek?cie obni?ania podatków obci??aj?cych dzia?alno?? produkcyjn?.

35 Pierwsz? cz??? omawianego zarzutu – z uwagi na jej sformu?owanie i w kontek?cie wszystkich pism stron – nale?y rozumie? jako zarzut oparty na braku w zaskar?onej decyzji wskazówki co do motywów, które sk?oni?y Komisj? do kwalifikacji ustawy nr 461/98 i decreto legislativo nr 153/99 jako pomocy pa?stwa, mimo ?e by?y one jedynie kontynuacj? ustawy nr 218/90, która nie zosta?a zakwestionowana przez Komisj? w ?wietle przepisów dotycz?cych pomocy pa?stwa.

36 W tym wzgl?dzie nale?y zauwa?y?, ?e Komisja w motywach 16, 30 i 32 zaskar?onej decyzji:

- stre?ci?a opis rozwoju prawa w sektorze bankowym, dokonany przez rz?d w?oski w trakcie post?powania,
- przypomnia?a twierdzenie rz?du w?oskiego, wed?ug którego ustawa nr 218/90 i decreto legislativo nr 153/99 powinny by? uznawane za cz??? tych samych zmian zmierzaj?cych do modernizacji w?oskiego sektora bankowego,
- przypomnia?a o celu zamierzonym przez zainteresowane pa?stwo cz?onkowskie, tj. o konsolidacji i restrukturyzacji tego sektora.

37 Nale?y stwierdzi?, ?e Komisja wymienia nast?pnie w motywach 51–54 zaskar?onej decyzji powody, dla których – jej zdaniem – okoliczno??, ?e ustawa nr 218/90 nie zosta?a zakwestionowana w ?wietle przepisów o pomocy pa?stwa, nie ma wp?ywu na dokonany przez ni? kwalifikacj? ustawy nr 461/98 i decreto legislativo nr 153/99 w ?wietle tych samych przepisów.

38 Na pocz?tku Komisja podkre?la w odniesieniu do okoliczno?ci, jakoby nie zakwestionowa?a ustawy nr 218/90, ?e rz?d w?oski nie notyfikowa? jej tej ustawy. Dodaje tak?e, ?e zbada?a jedynie niektóre aspekty tej ustawy w zwi?zku z indywidualnymi przypadkami i ?e uzasadnienie, które jest dopuszczalne odno?nie do tych aspektów, nie mo?e by? zastosowane do ?rodków, o które chodzi w niniejszej sprawie.

39 Ponadto Komisja wskazuje, ?e od ko?ca 1992 r. banki publiczne, poza nielicznymi wy?tkami, zosta?y przekszta?cone w spółki akcyjne i ?e to przekszta?cenie sta?o si?

obowi?zkowe na mocy ustawy nr 489/93.

40 Poza tym – zdaniem Komisji – fakt, że w owym czasie nie zg?osi?a ?adnego sprzeciwu co do innych ?rodków, mo?e bardziej podobnych do ?rodków wprowadzonych przez decreto legislativo nr 153/99, nie oznacza, że musi ona oceni? pozytywnie te ostatnie. Tak te? zwolnienie podatkowe dotycz?ce przeniesienia aktywów z fundacji bankowej na spó?k? bankow? nie musi konieczn?e by? tak samo ocenione jak zwolnienie analogicznej transakcji polegaj?cej na cesji zwrotnej cesji aktywów ze spó?ki bankowej na fundacj?. Przeniesienie aktywów na spó?k? bankow? mog?o bowiem u?atwi? przekszta?cenie banków publicznych w spó?ki akcyjne, podczas gdy cesja zwrotna aktywów na rzecz fundacji, ewentualnie na nowo wycenionych, zwolniona z podatku, ma na celu i skutkuje poprawieniem wska?ników rentowno?ci spó?ki bankowej.

41 Wreszcie – wed?ug Komisji – ustawa nr 218/90 jest ?rodkiem ad hoc, który w zasadzie mog? uzasadnia? szczególne okoliczno?ci dotycz?ce jego wydania. Jednak ?rodki, o które chodzi w niniejszej sprawie, w ?adnym razie nie mog? by? uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem.

42 Zatem, wbrew twierdzeniom Republiki W?oskiej, Komisja przedstawi?a uzasadnienie w zaskar?onej decyzji w odpowiedzi na przedstawion? jej argumentacj?.

43 Uzasadnienie to, niezale?nie od kwestii jego zasadno?ci, by?o wystarczaj?ce, aby zainteresowani mogli pozna? motywy zaskar?onej decyzji odnosz?ce si? do tej argumentacji oraz aby Trybuna? móg? dokona? kontroli.

44 W konsekwencji nale?y oddali? pierwsz? cz??? omawianego zarzutu.

– W przedmiocie drugiej cz???i zarzutu

45 W ramach drugiej cz???i zarzutu Republika W?oska krytykuje Komisj?, że nie przedstawi?a odr?bnego uzasadnienia, je?li chodzi, odpowiednio, o kwesti? kwalifikacji spornych ?rodków podatkowych w ?wietle art. 87 ust. 1 WE oraz o odr?bn? kwesti?, tj. ewentualne stwierdzenie zgodno?ci na podstawie art. 87 ust. 3 WE.

46 W tym wzgl?dzie nale?y wskaza?, że dochowanie obowi?zku uzasadnienia nale?y ocenia?, bior?c raczej pod uwag? jego tre?? ani?eli sposób jego przedstawienia.

47 W ka?dym razie wystarczy stwierdzi?, że w niniejszym przypadku Komisja zbada?a w motywach 32–43 zaskar?onej decyzji kwesti? kwalifikacji spornych ?rodków podatkowych w ?wietle art. 87 ust. 1 WE i oddzielnie w motywach 45–48 tej samej decyzji kwesti? ewentualnego zastosowania art. 87 ust. 3 WE.

48 W tych okoliczno?ciach nale?y oddali? drug? cz??? omawianego zarzutu.

– W przedmiocie trzeciej cz???i zarzutu

49 W ramach trzeciej cz???i zarzutu Republika W?oska podnosi, że decyzja Komisji zawiera niewystarczaj?ce, b???dne i wewn?trznie sprzeczne uzasadnienie dotycz?ce zastosowania art. 87 ust. 3 lit. b) lub c) WE.

50 W tym wzgl?dzie nale?y przypomnie?, że Komisja w motywach 45-48 zaskar?onej decyzji przedstawia rozumowanie, które prowadzi do wniosku, że sporne ?rodki podatkowe nie mog? zosta? uznane za zgodne z traktatem na podstawie tych postanowie?.

51 Wskazuje ona mi?dzy innymi, że umocnienie w?oskiego systemu bankowego nie mo?e zosta? uznane za „ważny projekt stanowi?cy przedmiot wspólnego europejskiego

zainteresowania” w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. b) WE, ponieważ korzyści z niego odnoszą głównie podmioty gospodarcze jednego państwa członkowskiego, a nie cała Wspólnota, i nie jest zapewnione wspieranie konkretnego, określonego i ściśle zdefiniowanego projektu.

52 Jeśli chodzi o zgodność spornych środków podatkowych w świetle art. 87 ust. 3 lit. c) WE z uwagi na „rozwoj niektórych działań gospodarczych” Komisja wskazuje, że – jej zdaniem – przesłanki stosowania wspólnotowych wytycznych zawartych w jej komunikacie 1999/C 288/02 w sprawie wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw mających trudności (Dz.U. 1999, C 288, str. 2) nie są spełnione. System ten nie dotyczy jedynie mających i rednich przedsiębiorstw. Każda pomoc nie została pojedynczo notyfikowana Komisji oraz nie została jej przedstawiony żaden plan restrukturyzacji. Banki będące beneficjentami pomocy nie znajdują się w zasadzie w trudnej sytuacji, a pomoc nie służy przywróceniu długoterminowej rentowności gospodarczo-finansowej. Wytyczne wymagają podjęcia środków mających na celu zniwelowanie, w możliwym zakresie, ewentualnych negatywnych konsekwencji pomocy dla konkurentów. W niniejszym przypadku pomoc jest rzeczywiście przeznaczona na wzmocnienie pozycji beneficjentów względem konkurentów, którzy nie korzystają z żadnej pomocy. Ulgi podatkowe nie mogą być uznane za pomoc na rzecz inwestycji lub pomoc na wydatki innego rodzaju, które w takim wypadku mogłyby zostać uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem. Żadna inna cecha systemu nie pozwala na uznanie ich za zgodne z innymi powodów w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) WE. Poza tym nie jest spełniona przesłanka wymagana przez to postanowienie, aby pomoc „nie zmienia[ła] warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem”. W odróżnieniu bowiem od poprzednich środków wynikających w szczególności z ustawy nr 218/90, które mogły ułatwić bankom publicznym przyjęcie formy spółki akcyjnej, zmniejszając nierówność z punktu widzenia konkurencji względem innych banków, sporne środki skutkowały zasadniczo poprawieniem konkurencyjności beneficjentów pomocy w sektorze charakteryzującym się intensywną konkurencją międzynarodową.

53 Należy przyznać, że uzasadnienie przedstawione przez Komisję w taki sposób, niezależnie od kwestii jego zasadności, było wystarczające, aby zainteresowani mogli poznać motyw zaskarżonej decyzji odnoszący się do rozpatrywanej kwestii i aby Trybunał mógł dokonać kontroli.

54 Poza tym zarzut sformułowany przez Republikę Włoską, jakoby uzasadnienie było błędne i wewnętrżnie sprzeczne, kwestionuje w rzeczywistości zasadność tego uzasadnienia, a nawet zawiera twierdzenie, że uzasadnienie zmiany stanowiska wcześniej przyjętego przez Komisję jest niewystarczające. Rząd włoski utrzymuje bowiem w szczególności, że uwaga Komisji znajdująca się w zaskarżonej decyzji, zgodnie z którą sporny system uprzywilejowywał głównie podmioty z jednego państwa członkowskiego, a nie ze Wspólnoty, „wydaje się całkowicie uproszczone i arbitralne”. Twierdzi on ponadto, że uwaga Komisji, zgodnie z którą sporny system nie zapewnia wspierania konkretnego, określonego i ściśle zdefiniowanego projektu, jest „nie tylko całkowicie sprzeczne wewnętrznie, ale także bezpodstawne”. Wreszcie w odniesieniu do kwestii zgodności ze wspólnym rynkiem pomocy przeznaczonej na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych utrzymuje on, że rozumowanie Komisji jest „sprzeczne” i nie ma „żadnej spójności” z wnioskami, do jakich doszła ona w innych sprawach, a od których znacznie odeszła w niniejszym przypadku.

55 Tymczasem, jak przypomniano w pkt 26 niniejszego wyroku, kwestia zasadności uzasadnienia aktu dotyczy materialnej legalności spornego aktu. Dlatego zarzutu bezzasadności uzasadnienia nie można badać na etapie kontroli polegającej na sprawdzeniu, czy dochowany został obowiązek ustanowiony w art. 253 WE.

56 Ponadto, jeżeli chodzi o uzasadnienie tego, że Komisja przyjęła odmienne stanowisko niż w poprzednich sprawach, zaskarżona decyzja zawiera w motywach 51–54 wskazanie elementów, które – zdaniem tej instytucji – odróżniają porównane sytuacje i dlatego usprawiedliwiają jej stanowisko.

57 W tych okolicznościach należy także oddalić trzeci, czwarty omawianego zarzutu.

58 Z powyższych rozważań wynika, że należy oddalić w całości zarzut oparty na naruszeniu art. 253 WE.

W przedmiocie zarzutu opartego na naruszeniu zasady poszanowania prawa do obrony

Argumentacja stron

59 Republika Włoska twierdzi, że po raz pierwszy w zaskarżonej decyzji Komisja sformułowała zarzuty dotyczące spornych środków podatkowych dotyczących opodatkowania pośredniego, nie dając wcześniej okazji rzędowi włoskiemu i beneficjentom do przedstawienia wyjaśnień. Komisja naruszyła w ten sposób zasadę poszanowania prawa do obrony.

60 Komisja jest zdania, że ten argument stanowi nowy zarzut i jest niedopuszczalny na podstawie art. 42 ust. 2 regulaminu, ponieważ został podniesiony po raz pierwszy na etapie repliki.

Ocena Trybunału

61 Zgodnie z art. 42 ust. 2 regulaminu nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że ich podstawy są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania.

62 W skardze Republika Włoska nie podniosła zarzutu opartego na naruszeniu prawa do obrony w toku postępowania, które doprowadziło do wydania zaskarżonej decyzji.

63 Podniosła ona taki zarzut dopiero na etapie repliki i nie oparła go na okolicznościach prawnych i faktycznych ujawnionych dopiero w toku postępowania.

64 Omawiany zarzut jest zatem nowym zarzutem i jako taki musi zostać uznany za niedopuszczalny.

W przedmiocie zarzutu opartego na naruszeniu art. 87 ust. 1 WE

Argumentacja stron

65 Republika Włoska twierdzi, że Komisja naruszyła art. 87 ust. 1 WE, kwalifikując sporne środki podatkowe jako pomoc państwa.

66 Podniesiony zarzut dzieli się na sześć części.

67 W ramach pierwszej części skarżąca podnosi, że zaskarżona decyzja oparta jest na błędnym założeniu dotyczącym obniżki do 12,5% stopy podatku dochodowego dla banków, które dokonują pożyżczenia lub podobnej restrukturyzacji. Obniżka ta została przyznana nie w stosunku do całkowitego dochodu banku, który dokonuje pożyżczenia lub analogicznej restrukturyzacji, ale jedynie w stosunku do części dochodu, która została umieszczona w specjalnej rezerwie. Ponadto obniżone opodatkowanie nie mogłoby przekroczyć maksymalnej granicy 1,2% kwoty, o której mowa w art. 22 ust. 1 i w art. 23 ust. 1 decreto legislativo nr 153/99. Wreszcie Komisja nie

uwzględnia tego, że środki zgromadzone w specjalnej rezerwie nie mogą zostać wypłacone akcjonariuszom przez okres trzech lat.

68 W ramach pozostałych pięciu części zarzutu Republika Włoska podnosi, że sporne środki:

- nie prowadzi do przeniesienia zasobów państwowych ani do rezygnacji ze strony państwa z określonych wpływów z podatków,
- nie stanowi pomocy państwa, ponieważ ich beneficjentami są także holdingi, które nie są przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE,
- wbrew twierdzeniom Komisji nie mają charakteru selektywnego, lecz przeciwnie, mają ogólny charakter, ponieważ zawierają wymogi, które w praktyce nie są dyskryminujące ani dyskrecjonalne,
- nie wpływają na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, a jeżeli już to wyjątkowo, w związku z czym powinien zostać zarządzony jedynie czysty zwrot pomocy,
- nie zakłócają konkurencji.

69 Jeżeli chodzi szczególnie o środki zawarte w art. 16 ust. 3 decreto legislativo nr 153/99 przewidujące neutralność podatkową dla transakcji cesji zwrotnej skądników majątku trwałego i aktywów, które nie są konieczne do realizacji celu spółki, to nie doprowadziły one do powstania korzyści gospodarczej polegającej na zwolnieniu z podatku spółki dokonującej cesji zwrotnej, ale jedynie do przeniesienia obciążenia podatkowego z tej spółki na podmiot, który otrzymał przeniesione zwrotnie skądniki majątkowe, i do zmiany terminu zapłaty podatku z dnia aktu cesji zwrotnej na dzień późniejszego zbycia tych dóbr.

70 Komisja podnosi, że Republika Włoska dopiero na etapie repliki przedstawiła argument, jakoby beneficjentami art. 16 ust. 3 decreto legislativo nr 153/99, w zakresie w jakim przewiduje on neutralność podatkową dla transakcji cesji zwrotnej skądników majątku trwałego i aktywów, które nie są konieczne do realizacji celu spółki, były także podmioty niebędące przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Argument ten stanowi nowy zarzut, który jest niedopuszczalny na mocy art. 42 ust. 2 regulaminu.

71 Podobnie dopiero na etapie repliki skarżąca przedstawiła argumentację, jakoby pomoc mogła wpłynąć jedynie czysto na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi i w związku z tym mogła podlegać jedynie czystemu zwrotowi. Uważa ona, że podanie zmniejszenia kwoty podlegającej zwrotowi stanowi nowe podanie, które zmienia przedmiot sporu niezgodnie z art. 19 Statutu Trybunału Sprawiedliwości (obecnie art. 21 Statutu Trybunału Sprawiedliwości) i art. 38 regulaminu.

72 Co do pozostałej części Komisja uważa, że zarzut oparty na naruszeniu art. 87 ust. 1 WE jest bezzasadny.

Ocena Trybunału

- W przedmiocie pierwszej części zarzutu opartej na brzośnym założeniu dotyczącym obniżki stopy podatku dochodowego

73 Wbrew twierdzeniu Republiki Włoskiej Komisja nie odniosła się do obniżki stopy podatku przyznanej w stosunku do całkowitego dochodu banku. W motywie 5 zaskarżonej decyzji wspomina ona o spornej obniżce w związku z zyskami ulokowanymi w specjalnej rezerwie, od

czego uzależniona byłaby obniżka. W każdym razie ewentualne uwzględnienie obniżki stosowanej do całego dochodu banku miałyby wpływ na decyzję w zakresie analizy rozmiarów pomocy, natomiast nie w zakresie jej istnienia.

74 Ponadto w tym samym motywie zaskarżonej decyzji Komisja wyraziła również niezgodność z art. 107 ust. 1 WE z maksymalną granicą 1,2% oraz do niemożności wypłaty ze specjalnej rezerwy przez okres trzech lat, na którą powołała się Republika Włoska, i które są przewidziane przez decreto legislativo nr 153/99.

75 Należy zatem oddalić pierwszą część omawianego zarzutu.

– W przedmiocie drugiej części zarzutu dotyczącej przesłanki finansowania spornych środków przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych

76 Artykuł 87 ust. 1 WE dotyczy „wszelkiej pomocy przyznawanej przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie”.

77 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pojęcie pomocy jest szersze aniżeli pojęcie subwencji, ponieważ nie tylko obejmuje rzeczywiste świadczenia, takie jak same subwencje, ale również środki, które w różnej formie zmniejszają obciążenia, na które zwykle narażony jest budżet przedsiębiorstwa i które w ten sposób, nie będąc subwencjami w ścisłym tego słowa znaczeniu, mają ten sam charakter i identyczne skutki (zob. w szczególności wyroki z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie C-143/99 *Adria-Wien Pipeline* i *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, Rec. str. I-8365, pkt 38 oraz z dnia 15 lipca 2004 r. w sprawie C-501/00 *Hiszpania przeciwko Komisji*, Rec. str. I-6717, pkt 90 oraz powołane tam orzecznictwo).

78 Z powyższego wynika, że środek, w drodze którego władze państwowe przyznają pewnym przedsiębiorstwom zwolnienie podatkowe, który wprawdzie nie jest związany z przeniesieniem zasobów państwowych, niemniej stawia beneficjentów w korzystniejszej sytuacji finansowej względem innych podatników, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE (zob. wyrok z dnia 15 marca 1994 r. w sprawie C-387/92 *Banco Exterior de España*, Rec. str. I-877, pkt 14). Podobnie pomoc państwa może stanowić środek przyznający pewnym przedsiębiorstwom obniżkę podatku lub odroczenie terminu zapłaty normalnie należnego podatku.

79 W niniejszym przypadku sporne środki polegają na:

– obniżce stopy podatku dochodowego,

– zwolnieniach podatkowych przyznanych na mocy przepisów gwarantujących neutralność finansową wspomnianych transakcji, tzn. nieuwzględnienie do celów podatkowych spełnienia przesłanek istnienia zobowiązania podatkowego, skoro zapłata tego podatku została przesunięta na dzień ewentualnej transakcji tego samego rodzaju, następującej później,

– zastosowaniu stałego podatku zamiast podatków normalnie należnych w związku albo z transakcją połączoną lub podobnej restrukturyzacji, albo też z transakcją cesji zwrotnej składników majątku trwałego i aktywów, które nie są konieczne do realizacji celów spółki,

– zwolnieniu z podatku przeniesienia przez spółki bankowe na fundacje bankowe udziałów w kapitale Banca d'Italia.

80 Środki te skutkują albo obniżką podatku związaną ze stosowaniem obniżonej stopy podatkowej lub z zastąpieniem normalnie należnych podatków stałym podatkiem, albo zwolnieniem z podatku w przypadku gdy podczas cesji zwrotnej dochodzi do rzeczywistego wzrostu wartości składników majątkowych, które nie są konieczne do realizacji celów spółki lub,

jak wskazuje motyw 39 in fine zaskarżonej decyzji, gdy spółka bankowa, która przenosi na fundację bankową swoje udziały w Banca d'Italia, osiąga z transakcji zysk, w szczególności jeżeli te udziały zostały uzyskane początkowo nieodpłatnie i są przenoszone na fundację bankową odpłatnie lub są ponownie poddane wycenie.

81 W tych warunkach omawiane ulgi podatkowe są przyznane przy użyciu zasobów państwowych w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

82 Jeżeli chodzi o środki przewidujące neutralność finansową dla transakcji cesji zwrotnej, to wniosek tego nie podważa argumentacja, jakoby zaprzęta normalnie należnego podatku została jedynie przesunięta na dzieło ewentualnego późniejszego zbycia tego samego składnika majątkowego. W istocie nie tylko przesunięcie zaprzęty dźugu podatkowego może stanowić pomoc państwa, lecz przede wszystkim cesja zwrotna, taka jak w niniejszym przypadku, skutkuje przeniesieniem własności z jednego podmiotu prawa na inny, co dla spółki bankowej dokonującej cesji zwrotnej na rzecz fundacji bankowej, która jest odrębnym podmiotem prawa, oznacza ostateczne zwolnienie z podatku.

83 Należy zatem oddalić drugi cztery badanego zarzutu.

– W przedmiocie trzeciej części zarzutu dotyczącej beneficjentów środka przewidującego neutralność podatkową dla transakcji cesji zwrotnej składników majątku trwałego i aktywów, które nie są konieczne do realizacji celu spółki

84 Republika Włoska podniosła na etapie repliki argument, jakoby beneficjentami środka przewidującego neutralność podatkową dla transakcji cesji zwrotnej składników majątku trwałego i aktywów, które nie są konieczne do realizacji celu spółki, byłyby także podmioty, które nie są przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

85 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 42 ust. 2 regulaminu nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że ich podstawą są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania.

86 Jednak należy również przypomnieć, że zarzut, który jest rozszerzeniem zarzutu podniesionego wcześniej bezpośrednio lub pośrednio w skardze, należy uznać za dopuszczalny (wyroki z dnia 19 maja 1983 r. w sprawie 306/81 Verros przeciwko Parlamentowi, Rec. str. 1755, pkt 9 i z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie C-301/97 Niderlandy przeciwko Radzie, Rec. str. I-8853, pkt 169).

87 W skardze Republika Włoska podniosła omawiany zarzut, oparty na naruszeniu art. 87 ust. 1 WE, wskazując, że Komisja pominęła kilka z przesłanek wymienionych w tym postanowieniu.

88 Twierdzenie zawarte w replice, jakoby beneficjentami tych środków byłyby także inne podmioty, które nie są przedsiębiorstwami, stanowi rozszerzenie wcześniej przedstawionego zarzutu. Dotyczy ono jednej z kumulatywnych przesłanek, od których uzależnione jest stosowanie art. 87 ust. 1 WE. Odpowiedni argument zawarty jest pośrednio w podniesionym zarzucie.

89 Należy zatem oddalić zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję.

90 Jeżeli chodzi o istotę sprawy, to należy stwierdzić, że sporne środki należą do systemu pomocy.

91 W przypadku systemu pomocy Komisja ma prawo jedynie zbadać ogólne cechy spornego systemu bez obowiązku badania każdego szczególnego przypadku zastosowania (zob. w

szczególnoci wyroki z dnia 19 października 2000 r. w sprawach połączonych C-15/98 i C-105/99 Wochy i Sardegna Lines przeciwko Komisji, Rec. str. I-8855, pkt 51 i z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-278/00 Grecja przeciwko Komisji, Rec. str. I-3997, pkt 24) w celu stwierdzenia, czy system ten zawiera elementy pomocy.

92 W niniejszym przypadku nie ulega wątpliwości, że z regulacji podatkowej korzyści odnoszą przedsiębiorstwa bankowe. Okoliczności, że ewentualnie beneficjentami są także podmioty niebędące przedsiębiorstwami, nie podważa tego twierdzenia, które wystarczy dla zastosowania art. 87 ust.1 WE do systemu pomocy.

93 Należy zatem oddalić trzeci z trzech omawianego zarzutu.

– W przedmiocie czwartej części zarzutu dotyczącej przesłanki opartej na selektywnym charakterze spornych środków

94 Artykuł 87 ust. 1 WE zakazuje pomocy, która „sprzyja[...] niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów”, tzn. pomocy selektywnej.

95 Pomoc może być selektywna w świetle tego postanowienia, nawet jeśli dotyczy ona całego sektora gospodarczego (zob. w szczególności wyrok z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie C-75/97 Belgia przeciwko Komisji, Rec. str. I-3671, pkt 33).

96 W niniejszym przypadku sporne środki podatkowe mają zastosowanie do sektora bankowego. Nie odnoszą z nich korzyści przedsiębiorstwa z innych sektorów gospodarczych. W tym względzie należy zauważyć, że w skardze Republika Włoska sama podkreśla, że w transakcjach, których dotyczą te środki, mogą uczestniczyć także inne spółki, takie jak spółki finansowe, spółki świadczące usługi i towarzystwa ubezpieczeniowe, lecz że „w każdym razie przewidziane ulgi są wyjątkowo przyznawane zainteresowanym bankom”.

97 Poza tym w obrębie sektora bankowego ze spornych środków odnoszą korzyści wyjątkowo przedsiębiorstwa dokonujące wspomnianych transakcji.

98 Bez potrzeby oceny, czy ponadto, tak jak podnosi Komisja w motywie 33 zaskarżonej decyzji, z obniżki podatku stosowanej w przypadku połączenia lub podobnej restrukturyzacji odnoszą korzyści duże przedsiębiorstwa, należy stwierdzić, że sporne środki mają charakter selektywny w odniesieniu do innych sektorów gospodarczych, a nawet w obrębie sektora bankowego.

99 Ponieważ środki te nie są stosowane do wszystkich podmiotów gospodarczych, nie można ich uznać za ogólne środki polityki podatkowej lub gospodarczej.

100 Środki te są w rzeczywistości odstępstwem od ogólnych przepisów prawa podatkowego. Przedsiębiorstwom będącym beneficjentami tych środków przysługują ulgi podatkowe, do których nie miałyby prawa, gdyby normalnie stosowano te przepisy. Ponadto te ulgi nie przysługują przedsiębiorstwom z innych sektorów, które dokonują analogicznych transakcji lub przedsiębiorstwom z sektora bankowego niedokonującym transakcji, o których mowa.

101 Ani istota, ani struktura spornego systemu podatkowego nie uzasadniają spornych rodzajów (zob. analogicznie wyrok z dnia 2 lipca 1974 r. w sprawie 173/73 Wrochy przeciwko Komisji, Rec. str. 709, pkt 33). Nie dostosowuj one ogólnego systemu do szczególnych cech w?aciwych przedsi?biorstw bankowym. Z akt sprawy wynika, ?e zosta?y one okre?lone przez w?adze krajowe wyra?nie jako ?rodki s?u?ce poprawieniu konkurencyjno?ci niektórych przedsi?biorstw w danym momencie rozwoju sektora.

102 Nale?y zatem oddali? czwart? cz??? omawianego zarzutu.

– W przedmiocie pi?tej i sz?stej cz???ci zarzutu dotycz?cych przes?anek wp?ywu na wymian? handlow? pomi?dzy pa?stwami cz?onkowskimi i zak?ócenia konkurencji

103 W skardze Republika W?oska zakwestionowa?a spe?nienie przes?anki dotycz?cej wp?ywu na wymian? handlow? pomi?dzy pa?stwami cz?onkowskimi. W replice zarzuci?a ona Komisji, ?e nie sprawdzi?a, czy sporne ?rodki nie wp?ywaj? na wymian? handlow? jedynie cz???ciowo, skoro nie wp?ywaj? na ni? w nieograniczonym zakresie. Gdyby ocena zosta?a dokonana w ten sposób, powinna ona by?a znale?? odzwierciedlenie w zakresie zwrotu pomocy w ramach zastosowania zasady proporcjonalno?ci.

104 Komisja jest zdania, ?e ta argumentacja stanowi nowy wniosek, który zmienia przedmiot sporu. Jest ona zatem niedopuszczalna na podstawie art. 21 Statutu Trybuna?u Sprawiedliwo?ci i art. 38 regulaminu.

105 W tym wzgl?dzie nale?y stwierdzi?, ?e te ostatnie przepisy nie pozwalaj? na przedstawienie nowych ??da?, które nie zosta?y zawarte w skardze.

106 Argumentacja, której dopuszczalno?? zosta?a zakwestionowana, jest przedstawiona na poparcie ??dania stwierdzenia niewa?no?ci zaskar?onego aktu, które zosta?o zawarte w skardze. Nie wi??e si? ona ani ze zmian? tego ??dania, ani z jego uzupe?nieniem.

107 W konsekwencji nie mo?na jej uzna? za nowy wniosek.

108 Argumentacja ta jest w rzeczywisto?ci rozszerzeniem zarzutu podniesionego w skardze i dlatego nie mo?e by? uznana za nowy zarzut w rozumieniu art. 42 regulaminu (zob. ww. wyroki w sprawie Verros przeciwko Parlamentowi, pkt 9 i w sprawie Niderlandy przeciwko Radzie, pkt 169).

109 Z tego wzgl?du nie mo?na powo?ywa? wobec niej zarzutu niedopuszczalno?ci.

110 Co do istoty sprawy nale?y przypomnie?, ?e na mocy art. 87 ust. 1 WE zakazana jest pomoc, która ma wp?yw na wymian? handlow? pomi?dzy pa?stwami cz?onkowskimi i która zak?óca lub grozi zak?óceniem konkurencji.

111 W ramach oceny tych dwóch przes?anek Komisja nie ma obowi?zku ustalenia realnego wp?ywu pomocy na wymian? handlow? pomi?dzy pa?stwami cz?onkowskimi i rzeczywistego zak?ócenia konkurencji, ale jedynie ma obowi?zek zbadania, czy pomoc mo?e wp?yn?? na wymian? handlow? i zak?óci? konkurencj? (wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C?372/97 Wrochy przeciwko Komisji, Rec. str. I?3679, pkt 44).

112 W takiej sytuacji pojęcie „wpływ” na wymiany handlowe pomiędzy państwami członkowskimi, które należy rozumieć jako wpływ na wymiany lub jedynie możliwość takiego wpływu, wyraża wykładni, która uzależnia zwrot całej pomocy od „nieograniczonego” wpływu na wymiany handlowe w przeciwieństwie do „człciowego” wpływu, który pozwala jedynie na zwrot części tej pomocy na podstawie zasady proporcjonalności.

113 W odniesieniu do tej ostatniej kwestii należy przypomnieć, że zniesienie bezprawnej pomocy w drodze zwrotu tej pomocy stanowi logiczną konsekwencję stwierdzenia jej bezprawności, a tego zwrotu, który służy przywróceniu poprzedniej sytuacji, nie można w zasadzie uznać za środek nieproporcjonalny do celów postanowień traktatu w dziedzinie pomocy państwa (zob. ww. wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie Włochy przeciwko Komisji, pkt 103 i powołane tam orzecznictwo).

114 Należy definitywnie stwierdzić niezgodność pomocy ze wspólnym rynkiem, gdy ma ona lub może mieć wpływ na wymiany handlowe wewnątrz Wspólnoty i skutek w postaci zakłócenia istniejącej tam konkurencji.

115 W szczególności gdy pomoc przyznana przez państwo członkowskie umacnia pozycję jednego przedsiębiorstwa w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurujących z nim w ramach wewnątrzspółnotowej wymiany handlowej, należy uznać, że pomoc wywiera wpływ na te wymiany handlowe (zob. w szczególności wyroki z dnia 17 września 1980 r. w sprawie 730/79 Philip Morris przeciwko Komisji, Rec. str. 2671, pkt 11, z dnia 22 listopada 2001 r w sprawie C-53/00 Ferring, Rec. str. I-9067, pkt 21 i ww. wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r w sprawie Włochy przeciwko Komisji, pkt 52).

116 W tym względzie okoliczność, że dany sektor gospodarczy został zliberalizowany na poziomie wspólnotowym, może uzasadniać rzeczywisty lub potencjalny wpływ pomocy na konkurencję oraz jej wpływ na wymiany handlowe pomiędzy państwami członkowskimi (zob. wyrok z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie C-409/00 Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. str. I-1487, pkt 75).

117 Ponadto nie jest konieczne, aby przedsiębiorstwo korzystające z pomocy samo brało udział w wymianie handlowej wewnątrz Wspólnoty. Gdy państwo członkowskie udziela pomocy przedsiębiorstwu, działalnemu wewnątrz krajowa może być bowiem podtrzymana lub wzmocniona, tak że przedsiębiorstwa mające siedzibę w innych państwach członkowskich mają mniejsze szanse na penetrację rynku tego państwa członkowskiego (zob. podobnie w szczególności ww. wyrok z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie Włochy przeciwko Komisji, pkt 84). Ponadto umocnienie przedsiębiorstwa, które dotąd nie brało udziału w wymianie handlowej wewnątrz Wspólnoty, może pozwolić mu na penetrację rynku innego państwa członkowskiego.

118 W niniejszym przypadku należy stwierdzić, że ulgi podatkowe przewidziane przez sporne środki w przypadku połączenia, cesji zwrotnej niektórych składników majątku trwałego i aktywów oraz w niektórych przypadkach przeniesienia udziałów w kapitale Banca d'Italia (zob. pkt 80 niniejszego wyroku) umacniają pozycję przedsiębiorstw korzystających z pomocy względem przedsiębiorstw uczestniczących w wymianie handlowej wewnątrz Wspólnoty.

119 Należy stwierdzić ponadto, że na poziomie wspólnotowym sektor usług finansowych został poddany głębokiemu procesowi liberalizacji wzmacniającej konkurencję, która stała się możliwa wskutek swobodnego przepływu kapitału przewidzianego przez traktat.

120 Tymczasem z akt sprawy wynika, że sporne środki dotyczące połączenia lub restrukturyzacji banków w chwili ich wydania zostały przedstawione w uzasadnieniu projektu

ustawy nr 461/98 jako środek pozwalający na uniknięcie, aby z uwagi na duże opóźnienie włoskiego sektora bankowego w stosunku do jego europejskich konkurentów zrealizowanie unii monetarnej nie oznaczało w praktyce rozpadu włoskiego systemu na korzyść najbardziej stabilnych banków europejskich.

121 Przewaga nad konkurencją zapewniona przez sporne środki podmiotom mającym siedzibę we Włoszech może utrudnić penetrację włoskiego rynku podmiotom z innych państw członkowskich i ułatwić penetrację innych rynków podmiotom mającym siedzibę we Włoszech.

122 Okoliczność przytoczona przez Republikę Włoską, jakoby system pomocy był dostępny także dla oddziałów banków z innych państw członkowskich, nie stanowi przeszkody, aby sporne środki wywarły takie skutki.

123 Z tego względu należy uznać, że sporna pomoc może wpłynąć na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi i zakłócić konkurencję.

124 Należy zatem oddalić piątą i szóstą część omawianego zarzutu.

125 Z powyższych rozważań wynika, że należy w całości oddalić zarzut oparty na naruszeniu art. 87 ust. 1 WE.

W przedmiocie zarzutów opartych na naruszeniach art. 87 ust. 3 lit. b) i c) WE

Argumentacja stron

126 Republika Włoska podnosi, że jeżeli chodzi o jej dwa zarzuty oparte na art. 87 ust. 3 WE, to brak uprzedniej notyfikacji systemu pomocy nie upoważnia Komisji do wniosku, że nie można uznać tego systemu za zgodny ze wspólnym rynkiem na mocy tego postanowienia traktatu.

127 Skarżący w pierwszej kolejności uważa, że Komisja naruszyła art. 87 ust. 3 lit. b) WE, odmawiając uznania za zgodny ze wspólnym rynkiem pomocy „przeznaczon[ej] na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania” w rozumieniu tego postanowienia. Według niej ustawa nr 461/98 i decreto legislativo nr 153/99 miały na celu zakończenie prywatyzacji włoskich instytucji kredytowych poprzez zachęcanie do wyzbycia się lub zmniejszenia kapitału publicznego lub kapitału nienależącego do inwestorów prywatnych we włoskich instytucjach bankowych. Takie działanie nie skutkowało zakłóceniem konkurencji, lecz przeciwnie, niwelowało nierówności istniejące przed wprowadzeniem spornego systemu pomiędzy bankami, które były faktycznie prywatne, a bankami, które były prywatne tylko pod względem formalnym, a nie pod względem kontroli kapitału.

128 Republika Włoska podnosi, że całkowita i ostateczna prywatyzacja włoskich instytucji bankowych może być „projektem stanowiącym przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania” będącym częścią wspólnotowego projektu dotyczącego realizacji strefy euro i rynku wewnętrznego. W świetle art. 295 WE projekt prywatyzacji może być jedynie zrealizowany w obrębie poszczególnych państw członkowskich. Prywatyzacja umacnia konkurencję na ważnym rynku finansowym, jakim jest rynek włoski, co niesie korzyści dla całej Wspólnoty.

129 Republika Włoska uważa w drugiej kolejności, że Komisja naruszyła art. 87 ust. 3 lit. c) WE, nie stwierdzając zgodności spornych środków ze wspólnym rynkiem jako „pomoc[ę] przeznaczon[ą] na ułatwianie rozwoju niektórych działów gospodarczych”, w tym wypadku działów w sektorze bankowym.

130 Republika Włoska krytykuje Komisję, że zbadała ona kwestię zastosowania art. 87 ust. 3 lit. c) WE jedynie w świetle swojego komunikatu 1999/C 288/02 w sprawie wspólnotowych

wytucznych dotycz?cych pomocy pa?stwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsi?biorstw maj?cych trudno?ci oraz w ?wietle swojego komunikatu 96/C 213/04 w sprawie wsp?lnotowych wytucznych dotycz?cych pomocy pa?stwa na rzecz ma?ych i ?rednich przedsi?biorstw (Dz.U. 1996, C 213, str. 4), który zosta? po?rednio wymieniony w zaskar?onej decyzji. Twierdzi ona, ?e nigdy nie utrzymywa?a, ?e mo?na uzna?, i? system pomocy obejmuje pomoc na rzecz przedsi?biorstw maj?cych trudno?ci lub na rzecz ma?ych i ?rednich przedsi?biorstw. Zdaniem skar??cej ocena zgodno?ci ze wsp?lnym rynkiem powinna by?a bezpo?rednio opiera? si? na art. 87 ust. 3 lit. c) WE, poniewa? badany system pomocy nie odpowiada ?adnemu z przypadków „uj?tych” w dwóch komunikatach Komisji.

131 Republika W?oska zarzuca Komisji wyra?ne odej?cie od stanowiska przyj?tego przez ni? w decyzjach 1999/288/WE z dnia 29 lipca 1998 r. w sprawie warunkowej zgody na pomoc przyznan? przez W?ochy Banco di Napoli (Dz.U. 1999, L 116, str. 36) i 2000/600/WE z dnia 10 listopada 1999 r. w sprawie warunkowego zezwolenia na pomoc przyznan? przez W?ochy pa?stwowym bankom sycylijskim Banco di Sicilia i Sicilcassa (Dz.U. 2000, L 256, str. 21).

132 Republika W?oska uwa?a, ?e wspomniane decyzje dotyczy?y pomocy, która pod wieloma wzgl?dami by?a podobna do spornych ?rodków, zw?aszcza z tego powodu, ?e opiera?a si? w cz??ci na ustawie nr 218/90. Oba powy?sze przypadki pomocy nigdy nie zosta?y notyfikowane. Komisja pod pewnymi warunkami uzna?a je ostatecznie za zgodne ze wsp?lnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) WE.

133 Zmniejszenie stopy podatku dochodowego przewidziane w art. 22 i 23 decreto legislativo nr 153/99 zmierza w tym samym kierunku co analogiczny lub nawet korzystniejszy ?rodek podatkowy przewidziany w art. 7 ust. 3 ustawy nr 218/90. Ten ostatni przepis przyzna? instytucjom kredytowym powsta?ym w wyniku po??czenia oraz instytucjom kredytowym, na których rzecz dokonano cesji – pod warunkiem, ?e w wyniku tych operacji dosz?o do koncentracji – mo?liwo?? odliczenia przez pi?? lat – do pewnej maksymalnej granicy – kwot umieszczonych w specjalnej rezerwie. Tymczasem Komisja nie przyj??a takiego samego stanowiska w stosunku do poprzedniego ?rodka.

134 Komisja utrzymuje, ?e oba poniesione zarzuty s? bezzasadne.

Ocena Trybuna?u

135 Na wst?pie nale?y przypomnie?, ?e przy stosowaniu art. 87 ust. 3 WE Komisji przys?uguje szeroki zakres swobodnego uznania, który obejmuje ocen? natury gospodarczej i spo?ecznej, która musi by? dokonana w kontek?cie wsp?lnotowym. Trybuna?, kontroluj?c legalno?? wykonywania tego rodzaju swobody, nie mo?e zast?pi? oceny w?a?ciwego organu w?asn? ocen?, ale powinien jedynie zbada?, czy ta ocena nie jest dotkni?ta oczywistym b??dem lub nadu?yciem w?adzy (zob. wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie C?456/00 Francja przeciwko Komisji, Rec. str. I?11949, pkt 41 i powo?ane tam orzecznictwo).

136 Poza tym nale?y na wst?pie stwierdzi?, ?e – wbrew twierdzeniu skar??cej – Komisja w zaskar?onej decyzji nie wywiod?a z faktu braku uprzedniej notyfikacji systemu pomocy, ?e pomoc ta nie mog?a zosta? uznana za zgodn? ze wsp?lnym rynkiem na mocy art. 87 ust. 3 WE.

– W przedmiocie poj?cia „pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji wa?nych projektów stanowi?cych przedmiot wsp?lnego europejskiego zainteresowania”

137 Artykuł 87 ust. 3 lit. b) WE pozwala Komisji uznać za zgodny ze wspólnym rynkiem pomoc przeznaczoną na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

138 W motywie 45 zaskarżonej decyzji Komisja wskazuje, że sporne środki mają na celu umocnienie włoskiego systemu bankowego poprzez sprzyjanie zasadniczo podmiotom gospodarczym jednego państwa członkowskiego, a nie całej Wspólnocie.

139 W tym względzie wystarczy stwierdzić, że – jak wynika również z analizy zarzutu opartego na art. 87 ust. 1 WE, a w szczególności z uzasadnienia projektu ustawy nr 461/98 – sporne środki służą głównie poprawieniu konkurencyjności podmiotów mających siedzibę we Włoszech w celu umocnienia jedynie ich konkurencyjnej pozycji na rynku wewnętrznym.

140 Z tego względu Komisja nie popiera oczywiście błędu w ocenie, wykluczając istnienie „projektu stanowiącego przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania”.

141 Republika Włoska nie może skutecznie podnosić, że sporne środki zostały przedsięwzięte w ramach procesu całkowitej i ostatecznej prywatyzacji, który może być projektem stanowiącym przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

142 Z jednej strony bowiem niektóre ulgi podatkowe nie wykazują koniecznego związku z procesem prywatyzacji. Przede wszystkim zaś proces prywatyzacji rozpoczęty przez państwo członkowskie nie może być uznany sam w sobie za projekt stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

143 W konsekwencji należy oddalić zarzut oparty na naruszeniu art. 87 ust. 3 lit. b) WE.

– W przedmiocie pojęcia „pomoc przeznaczona na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych”

144 Na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) WE Komisja może uznać za zgodny ze wspólnym rynkiem pomoc przeznaczoną na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych.

145 Wbrew twierdzeniu skarżącej Komisja nie zbadała kwestii zastosowania tego postanowienia wyjącznie w świetle swoich komunikatów 1999/C 288/02 i 96/C 213/04.

146 Po dokonaniu analizy spornych środków pod kątem kryteriów zawartych w tych dwóch komunikatach Komisja w motywie 47 zaskarżonej decyzji wyjaśnia, że żadna cecha badanego systemu pomocy nie pozwala na uznanie go za zgodny ze wspólnym rynkiem z innych powodów w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) WE.

147 Ponadto podkreśla ona, że według niej nie jest spełnione kryterium ustanowione przez to postanowienie, zgodnie z którym sporna pomoc nie może zmieniać warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

148 Komisja, stwierdzając w odniesieniu do tej ostatniej kwestii, że sporne środki skutkowały zasadniczo poprawieniem konkurencyjności beneficjentów pomocy w sektorze charakteryzującym się intensywną konkurencją międzynarodową, i po tym jak wcześniej podkreśliła, że faktycznie służą one umocnieniu pozycji beneficjentów pomocy względem konkurentów, którzy nie korzystają z pomocy, wyklucza w sposób dorozumiany, że badany system pomocy służy ogólnie „rozwojowi” działalności bankowej.

149 Biorąc pod uwagę powody wymienione w trakcie badania poprzednich zarzutów dotyczących

cech spornych ?rodków, nale?y stwierdzi?, ?e analiza Komisji nie jest dotkni?ta oczywistym b??dem w ocenie.

150 Republika W?oska nie mo?e skutecznie podnosi?, ?e Komisja odst?pi?a od stanowiska przyj?tego w kwestii ?rodków zawartych w ustawie nr 218/90, a w szczeg?lno?ci od stanowiska przyj?tego w swoich decyzjach 1999/288 i 2000/600.

151 Jest bowiem bezsporne, ?e ?rodki zawarte w ustawie nr 218/90 nigdy nie zosta?y notyfikowane Komisji. Zatem je?li chodzi o twierdzenie Republiki W?oskiej, jakoby ?rodek zawarty w art. 7 ust. 3 ustawy nr 218/90 wykazywa? ?cis?y zwizek z obni?eniem stopy podatku dochodowego, przewidzianym w art. 22 i 23 decreto legislativo nr 153/99, wystarczy stwierdzi?, ?e powo?any ?rodek nie zosta? zbadany przez Komisj?. Ponadto – nawet gdyby przyj??, ?e drugi ?rodek jest kontynuacj? pierwszego ?rodka – to nie ma znaczenia okoliczno??, ?e Komisja nie podj??a dzia?a? wzgl?dem pierwszego ?rodka, poniewa? system, którego dotyczy niniejsza sprawa, zbadany niezale?nie od poprzedniego, sprzyja niektórym przedsi?biorstwom (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 1988 r w sprawie C?57/86 Grecja przeciwko Komisji, Rec. str. 2855, pkt 10).

152 W odniesieniu do decyzji 1999/288 i 2000/600 nale?y zauwa?y?, ?e dotycz? one pomocy przyznanej okre?lonym bankom i odnosz? si? do innych ?rodków ani?eli te, o które chodzi w niniejszym przypadku, tj. do podwy?szenia kapita?u spó?ki, kredytów udzielonych przez Banca d'Italia, wniesienia na rzecz banku udzia?ów Skarbu Pa?stwa oraz ulg podatkowych dotycz?cych g?ównie transakcji cesji przedsi?biorstwa, cz??ci przedsi?biorstwa i sk?adników maj?tkowych.

153 W konsekwencji nale?y oddali? zarzut oparty na naruszeniu art. 87 ust. 3 lit. c) WE.

154 Ostatecznie ?aden z zarzutów podniesionych przez Republik? W?osk? na poparcie ??dania stwierdzenia niewa?no?ci nie jest zasadny.

155 W konsekwencji skarg? nale?y oddali?.

W przedmiocie kosztów

156 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obci??ona, na ??danie strony przeciwnej, strona przegrywaj?ca spraw?. Poniewa? Republika W?oska przegra?a spraw?, zgodnie z ??daniem Komisji nale?y obci??y? j? kosztami post?powania.

Z powy?szych wzgl?dów Trybuna? (druga izba) orzeka, co nast?puje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**
- 2) **Republika W?oska zostaje obci??ona kosztami post?powania.**

Podpisy

* J?zyk post?powania: w?oski.